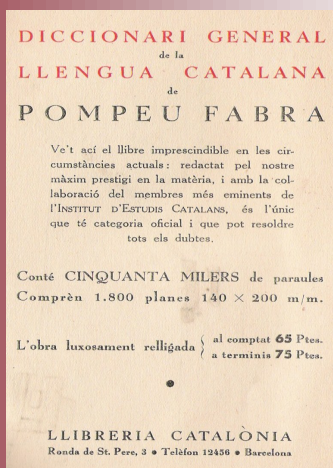


# Els vuitanta anys del *Pompeu Fabra* i el cinquantè aniversari de l'*Alcover-Moll*



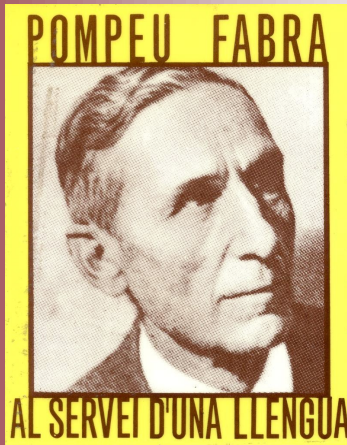
El Centre de Normalització Lingüística de les Terres de l'Ebre, en el marc de les actuacions de divulgació del patrimoni lingüístic i cultural, s'afegeix a la commemoració del 80è aniversari de la publicació del *Diccionari general de la llengua catalana* (DGLC), de Pompeu Fabra, i del 50è aniversari de la publicació del darrer dels deu volums del *Diccionari català-valencià-balear* (DCVB), de Mn. Antoni M. Alcover i Francesc de B. Moll.

Tant el diccionari de Fabra com el d'Alcover i Moll són dos obres lexicogràfiques de primera magnitud, però amb objectius ben diferents. El primer, el DGLC, va ser concebut com un diccionari normatiu, prescriptiu; el segon, el DCVB, pretenia ser un diccionari nacional, que inclogués tot el lèxic català, tant des del punt de vista geogràfic com històric. Per tant, es tracta d'una obra descriptiva.

En la commemoració d'aquestes efemèrides volem subratllar la vinculació dels erudits ebrencs Mn. J. B. Manyà i Mn. Tomàs Bellpuig amb el DCVB. També cal esmentar el benissanetà Artur Bladé i Desumvila, autor de dos estudis sobre l'autor del DGLC: *Contribució a la biografia de mestre Fabra* [1965] i *Pompeu Fabra, biografia essencial* [1969].



# El *Diccionari general de la llengua catalana* de Pompeu Fabra



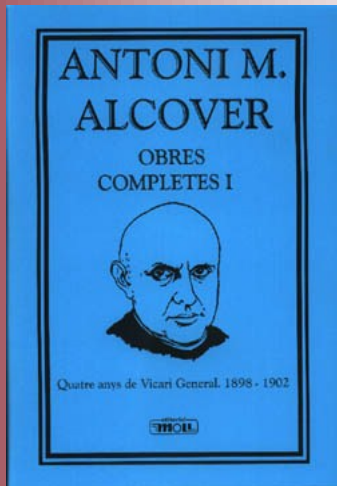
El *Diccionari general de la llengua catalana* (DGLC) de Pompeu Fabra va ser publicat per primera vegada en fascicles l'any 1931. Un any més tard, el 30 de novembre de 1932, la Llibreria Catalònia va presentar-ne l'edició en llibre. Va ser considerat el diccionari normatiu del català fins al 1995, data en què va aparèixer la primera edició del *Diccionari de l'Institut d'Estudis Catalans* (DIEC).

L'Institut d'Estudis Catalans (IEC) volia confeccionar un inventari lexicogràfic oficial i va encarregar aquesta tasca a un equip dirigit per Pompeu Fabra i Poch. El DGLC havia de ser el “canemàs” del futur diccionari de l'IEC, que va trigar 63 anys a publicar-se. Fabra va aplicar-hi un mètode científic rigorós, cosa que li va valdre el reconeixement espontani dels seus contemporanis. Amb aquest esperit, va rebutjar paraules d'abast massa restringit i arcaïsmes que ja havien caigut en desús. L'objectiu era donar al català una categoria de llengua de cultura, apta per a qualsevol ús.

El DGLC, o simplement *el Fabra*, com popularment es coneixia, va aconseguir unificar l'ortografia, depurar el lèxic, fixar la gramàtica i introduir neologismes.



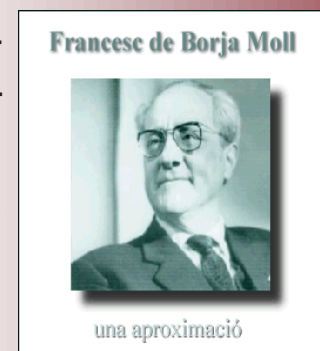
# El *Diccionari català-valencià-balear* d'Antoni Alcover i Francesc de B. Moll



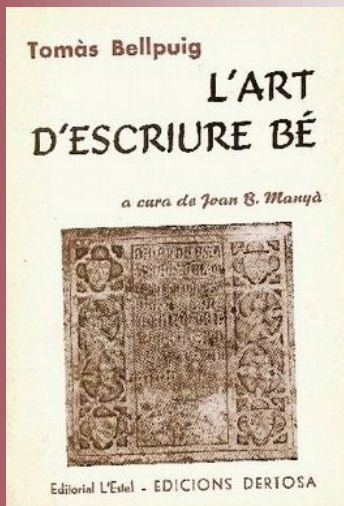
El *Diccionari català-valencià-balear* (DCVB) d'Antoni M. Alcover i Francesc de Borja Moll és un diccionari descriptiu i etimològic que vol recollir tot el cabal lèxic del català. Va ser realitzat amb la col·laboració de moltes persones, que van aportar-hi fitxes lexicogràfiques. La direcció i les tasques principals van anar a càrrec de mossèn Antoni Maria Alcover i del seu col·laborador principal, Francesc de Borja Moll, gràcies al qual la publicació de l'obra va culminar l'any 1962. També hi van col·laborar de manera molt notable Manuel Sanchis Guarner i Aina Moll.



Per recollir la llengua parlada, els redactors del diccionari van visitar, d'una banda, les capitals de comarca i, de l'altra, els pobles més allunyats i que millor conservaven els arcaïsmes de la llengua. Van passar enquestes en gairebé 300 poblacions per recollir informació lèxica de primera mà. A banda d'això, van comptar amb molts de col·laboradors distribuïts per tots els territoris del domini lingüístic, que els enviaven informació sobre una zona concreta. Altres col·laboradors van buidar en fitxes tot el vocabulari d'obres anteriors (diccionaris, literatura catalana antiga, etc.).



# Mn. Joan B. Manyà i Mn. Tomàs Bellpuig, la contribució ebrenc a al DCVB



El projecte del *Diccionari català-valencià-balear* (DCVB) es va iniciar l'any 1900, moment en què Mn. Antoni M. Alcover va publicar, des de Mallorca, la *Lletra de con-vit a tots els amics de la llengua catalana* en què invitava tothom a col·laborar en la recollida de vocabulari.

Davant la magnitud del projecte (aplegar en deu volums tot el cabal lèxic del domini lingüístic del català), Alcover va crear una xarxa de col·laboradors mitjançant les seues excursions filològiques arreu del domini lingüístic, aprofitant les relacions que tenia amb els eclesiàstics. A les Terres de l'Ebre, els principals col·laboradors que van aportar "informació abundant i fidedigna sobre el llenguatge local" foren el canonge gandesà Joan Baptista Manyà (Gandesa) i el barceloní de naixement i tortosí d'adopció Mn. Tomàs Bellpuig (Tortosa i Freginals).



L'any 1901 es va publicar la primera revista de filologia de l'Estat (mensual), el *Boletí del Diccionari de la llengua catalana*, per coordinar la tasca dels col·laboradors que es van sumar al projecte de Mn. Alcover. El primer fascicle del DCVB es va publicar el 1926; el primer volum es va acabar d'imprimir el 1930 i el darrer, el 1962.